ΠΡΟΞΕΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Α. ΠΑΛΙΝΝΟΣΤΗΣΗ

Κατά το παρελθόν έτος εχορηγήθηκαν από το Προξενικό Γραφείο 8.397 θεωρήσεις παλιννοστήσεως, το μέγιστο ποσοστό των οποίων αφορούσε ομογενείς από την Γεωργία (50-60%) και το Καζακστάν (15-20%). Κατά το τρέχον έτος εκτιμάται ότι οι αριθμοί αυτοί θα είναι μικρότεροι, δεδομένου ότι μερικές δημοκρατίες είτε παρουσιάζουν ελάχιστη τάση παλιννοστήσεως (Ουκρανία) είτε μάλιστα αυξάνουν τον ομογενειακό πληθυσμό τους (Ρωσία), κυρίως, λόγω εσωτερικής μεταναστεύσεως από άλλες περιοχές.

Πάντως η αιμορραγία αυτή της ομογένειας θα έχει δυσμενή αποτελέσματα τα κυριώτερα των οποίων θα είναι η απώλεια των ποικίλων ερεισμάτων της Ελλάδος σε περιοχές που για γεωπολιτικούς και γεωστρατηγικούς λόγους (Γεωργία, Αρμενία, Καζακστάν, Ουζμπεκιστάν κ.λπ.) η ισχυρή παρουσία μας είναι επιβεβλημένη, δεδομένης της παρουσίας της εξ ανατολών γείτονος.

Η ομογένεια, κυρίως των Δημοκρατιών όπου παρατηρείται ισχυρή τάση παλιννοστήσεως (Γεωργία, Καζακστάν) πρέπει να ενισχυθεί ποικιλλοτρόπως ώστε :

- να παραμείνει στις εστίες της
- να ενισχύσει περαιτέρω τους δεσμούς της με το Εθνικό κέντρο
- να αναπτυχθεί οικονομικά και πολιτικά και να αποτελέσει ισχυρό κέντρο βάρους στις χώρες που ζει
- ακόμα ο θεσμός της παλιννοστήσεως πρέπει να επανεξετασθεί αφού φαίνεται να εξεπλήρωσε τον ρόλο του (δηλ. σωτηρία ομογενών από εμπόλεμες και ιδιαίτερα πληγείσες από την κατάλυση της τ. ΕΣΣΔ, περιοχές). Η παλιννόστηση πρέπει πλέον να αποτελεί εξαιρετική διαδικασία και να επιτρέπεται μόνον, εφόσον οι παλιννοστούντες κατευθύνονται προς ευαίσθητες περιοχές (Θράκη). Για τους λοιπούς ομογενείς η θεώρηση παλιννοστήσεως θα πρέπει να αντικατασταθεί με μία ειδική θεώρηση (όπως για τον Ελληνισμό της Βορείου Ηπείρου) μακράς διαρκείας (1-5 έτη) που να τους παρέχει δικαιώματα απασχολήσεως και στοιχειώδους ασφαλείας, εφόσον ευρίσκονται στην Ελλάδα.

Β. ΟΜΟΓΕΝΕΙΑ ΡΩΣΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΚ

Κατά την τελευταία σοβιετική απογραφή οι Ελληνες της Ρωσίας ανήρχοντο σε 100.000 περίπου, της Γεωργίας σε 105.000, της Ουκρανίας σε 110.000, του Καζακστάν σε 57.000, του Ουζμπεκιστάν σε 10.000, της Αρμενίας σε 7.500, της Κιργιζίας σε 2.000, του Τουρκμενιστάν σε 445 και του Τατζικιστάν σε 590.

Λόγω της καταλύσεως της ΕΣΣΔ, των εμφυλίων πολέμων και των κοινωνικών κρίσεων, αλλά και της επιθυμίας των ομογενών να εγκατασταθούν στην ιστορική πατρίδα τους παρατηρήθηκε κατά τα έτη 1989 - 1995 ισχυρή τάση παλιννοστήσεως προς Ελλάδα, αλλά και εσωτερικής μεταναστεύσεως. Ετσι σήμερα σύμφωνα με τους υπολογισμούς μας έχει αποδυναμωθεί αισθητά ο Ελληνισμός της Γεωργίας (παραμένουν περί τις 50.000 ομογενείς), του Καζακστάν (περί τις 20-25.000) και των λοιπών κρατών της Κεντρικής Ασίας (Ουζμπεκιστάν, Κιργιζία κ.λπ.) και της Αρμενίας. Αντιθέτως έχει αυξηθεί ο

Ελληνισμός της Ρωσίας λόγω εσωτερικής μεταναστεύσεως (110-120.000), ενώ παραμένει σε σταθερά επίπεδα ο Ελληνισμός της Ουκρανίας.

Η άποψη της Πρεσβείας, όπως αναφέρθη και στην προηγούμενη παράγραφο, είναι ότι μια σφαιρική εθνική πολιτική θα επέβαλε την διατήρηση του Ελληνισμού της τ. ΕΣΣΔ στις εστίες του. Αν τούτο δεν αποδειχθεί πλήρως εφικτό λόγω των διαφόρων σημερινών εμφυλίων πολέμων, κρίσεων κ.λπ. η Ελληνική Πολιτεία πρέπει ιδιαιτέρως να προσανατολισθεί προς την ενίσχυση της εσωτερικής μεταναστεύσεως (κυρίως Εύξεινο Πόντο) παρά της παλιννοστήσεως με τους σημερινούς ρυθμούς και τα όχι πλήρως επιτυχή αποτελέσματα. Πέραν των λόγων που ανεφέρθησαν στην προηγούμενη παράγραφο πρέπει να τονισθεί η εντυπωσιακή εξοικονόμηση πόρων. Ενώ η εγκατάσταση μιας οικογένειας παλιννοστούντων στην Ελλάδα και η ένταξή τους στο πρόγραμμα του ΕΙΥΑΠΟΕ στοιχίζει περίπου 25-30 εκ. δραχμές η μετεγκατάσταση μιας οικογένειας σε άλλη περιοχή π.χ. της Ρωσίας μπορεί να στοιχίζει μόνον 2-3 εκ. δραχμές. (ως "μετεγκατάσταση" εννοείται η αγορά ενός διαμερίσματος και η μικρή οικονομική ενίσχυση). Υπάρχει και η σχετική εμπειρία από την μετεγκατάσταση 20 περίπου οικογενειών ομογενών από την Τσετσενία τους οποίους η Πολιτεία απεκατέστησε με ελάχιστο κόστος (περίπου 1 εκ. δραχμές) σε περιοχές της Νοτίου Ρωσίας.

Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΡΩΣΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΠΡΟΣ ΕΛΛΑΔΑ. ΑΝΑΓΚΗ ΑΜΕΣΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΠΡΟΞΕΝΕΙΩΝ ΣΕ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ τ. ΕΣΣΔ

Το παρελθόν έτος το Προξενικό γραφείο εχορήγησε 145.857 ατομικές και ομαδικές θεωρήσεις, εκ των οποίων οι 110.000 περίπου αφορούσαν Ρώσους τουρίστες (οι λοιπές αφορούσαν Πόντιους ομογενείς και άλλες κατηγορίες, υπηρεσιακά κ.λπ.), ενώ ο αντίστοιχος αριθμός για το τρέχον έτος, μέχρι τέλος Ιουλίου ήταν 90.203. Αναμένεται αισθητή αύξηση μεταβάσεως Ρώσων τουριστών στην Ελλάδα μέχρι τέλος του χρόνου η οποία θα υπερβεί τις 170-180.000.

Η Ελλάδα διαθέτει όλα τα συγκριτικά πλεονεκτήματα, που θα την καθιστούσαν προνομιακό τόπο προορισμού των Ρώσων τουριστών, όπως η γειτνίαση, η ιστορία, η Ορθοδοξία, η ύπαρξη σημαντικού ρωσόφωνου πληθυσμού (Πόντιοι ομογενείς), πέραν των γενικών. Πρέπει δε να σημειωθεί ότι εκ των 160 εκ. κατοίκων της Ρωσικής Ομοσπονδίας, ένας όχι ευκαταφρόνητος αριθμός είναι πολύ είτε αρκετά ευκατάστατος ώστε να αποτελούν πολύ καλούς τουρίστες με την έννοια ότι δαπανούν αρκετά χρήματα στον τόπο των διακοπών τους.

Κατά το τρέχον έτος πέραν των κανονικών πτήσεων της AEROFLOT στην Αθήνα (3 φορές την εβδομάδα και τους καλοκαιρινούς μήνες 4) και στη Θεσσαλονίκη μέχρι τώρα πραγματοποιήθηκαν από την ιδιωτική εταιρεία VNUKOVO 102 πτήσεις προς Αθήνα και 79 προς Θεσσαλονίκη, ενώ από άλλες εταιρείες πραγματοποιήθηκαν με προορισμό την Αθήνα, την Θεσσαλονίκη, την Κρήτη, την Ρόδο και την Κέρκυρα περί τις 140 πτήσεις charters, αριθμοί που δείχνουν ιδιαίτερα αυξητική τάση. Η παραπάνω αυξητική τάση, για να διατηρηθεί και να αναπτυχθεί περαιτέρω, προϋποθέτει την λειτουργία των νέων Προξενείων της Ελλάδος στις χώρες της τ.ΕΣΣΔ (Κίεβο, Τιφλίδα, Μαριούπολη, Οδησσός, Νοβοροσίσκ, Αγία Πετρούπολη, Αλματύ), που θα συμβάλει καθοριστικά στην προώθηση του τουρισμού προς την Ελλάδα με ευεργετικά αποτελέσματα για την εθνική οικονομία. Η μέχρι το τρέχον θέρος αποκλειστική αρμοδιότητα του Προξενικού Γραφείου της Πρεσβείας για την χορήγηση θεωρήσεων προς

όλους τους ενδιαφερομένους για όλες τις δημοκρατίες της τ. ΕΣΣΔ απεδείχθη υπαίτια για πλήθος προβλημάτων (τεράστιες ουρές, καθυστερήσεις , ταλαιπωρία ενδιαφερομένων, δράση απατεώνων έξω στο δρόμο κ.λπ.) παρά το πνεύμα εργατικότητας που χαρακτηρίζει τους υπηρετούντες στο Προξενείο. Ηδη μετά την λειτουργία των Προξενικών Γραφείων Τιφλίδος και Κιέβου η κατάσταση έχει βελτιωθεί στο Προεξνικό γραφείο Μόσχας, αλλά μια φιλόδοξη τουριστική πολιτική της Ελλάδος επιβάλλει, όπως προανεφέρθη, την άμεση και πλήρη λειτουργία και των λοιπών Προξενείων.

Σημειώνεται ότι οι βασικοί ανταγωνιστές μας στο θέμα αυτό (Κύπρος, Τουρκία, Ταϊλάνδη, Αραβικά Εμιράτα, Ιταλία, Ισπανία) είτε δεν απαιτούν καθόλου βίζα για Ρώσους τουρίστες, είτε έχουν επιλύσει τα σχετικά προβλήματά τους.

Δ. ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΕ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ-ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΑ-ΣΧΟΛΕΙΑ

Υπάρχουν τμήματα Νέας Ελληνικής στα Πανεπιστήμια Μόσχας, Αγίας Πετρουπόλεως, Κρασνοντάρ. Πανεπιστημιακού επιπέδου είναι και το Παιδαγωγικό-Γλωσσολογικό Ινστιτούτο Μόσχας απ' όπου αποφοιτούν δάσκαλοι και διερμηνείς. Επίσης έχει ιδρυθεί τμήμα Νέας Ελληνικής στο Πιατιγκόρσκ του οποίου η λειτουργία επίκειται. Σχολεία στοιχειώδους και μέσης εκπαιδεύσεως στα οποία διδάσκεται εκτεταμένα η Ελληνική υπάρχουν στην Σταυρούπολη και στο Εσσεντουκί.

Στις υπόλοιπες περιοχές η διδασκαλία των Ελληνικών δεν έχει επίσημο χαρακτήρα και κατά κανόνα έχει οργανωθεί σε στοιχειώδη επίπεδα από τους Ομογενειακούς Συλλόγους με την ποικίλλη αρωγή αρμοδίων ελληνικών Υπηρεσιών (ΥΠΕΞ, ΕΙΥΑΠΟΕ, Γεν. Γραμματεία Αποδήμων) σε μαθήματα που γίνονται βράδυα, Σάββατα και Κυριακές.

Το παρελθόν έτος απεσπάσθησαν από την Ελλάδα, για πρώτη φορά, δέκα (10) εκπαιδευτικοί (καθηγητές μέσης εκπαιδεύσεως και δάσκαλοι) και εδίδαξαν ελληνικά στα Πανεπιστήμια Μόσχας, Κρασνοντάρ και στα σχολεία Σταυρουπόλεως, Πιατιγκόρσκ και Εσσεντουκί. Επίσης συμμετείχαν ενεργά στη διδασκαλία των Ελληνικών στους Ομογενειακούς Συλλόγους των περιοχών αυτών.

Περαιτέρω η αρωγή της Πολιτείας πραγματοποιείται επίσης με :

- την χορήγηση υποτροφιών σε φοιτητές για παρακολούθηση Ελληνικών για λίγους μήνες στην Ελλάδα
- την αποστολή εκπαιδευτικού υλικού (βιβλίων, βιντεοκασσετών κ.λπ.)
- την πρόσκληση σε Ρώσους ελληνιστές να συμμετέχουν σε συνέδρια, εκδηλώσεις κ.λπ. στην Ελλάδα

Μια δυναμική Ελληνική πολιτική στον εκπαιδευτικό τομέα θα επέβαλε :

- την αποστολή περισσοτέρων εκπαιδευτικών ιδίως στις πόλεις της Νοτίου Ρωσίας, όπου ζει η μέγιστη πλειοψηφία των ομογενών (90-100.000), αλλά και στην Αγία Πετρούπολη, της οποίας το Ελληνικό τμήμα έχει σημαντική φήμη
- την προσπάθεια για την ένταξη των Ελληνικών ως ξένης γλώσσας σε δημόσια σχολεία περιοχών όπου ζουν συμπαγείς Ελληνικοί πληθυσμοί. (Ανάπα, Νοβοροσίσκ, Σότσι, Γκελεντζίκ, κ.λπ.)
- τη στενή συνεργασία με τους ομογενειακούς Συλλόγους ώστε να ενισχύονται οι προσπάθειές τους αλλά και τη σχετική οικονομική τους ενίσχυση.